

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj), soudce Mgr. Aleše Smetanky a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobce: **J. M.**
bytem B.

proti
žalovanému: **Český báňský úřad**
sídlem Kozí 748/4, 110 00 Praha

za účasti osob zúčastněných na řízení:

I) CETIN a.s.
sídlem Českomoravská 2510/19, 190 00 Praha 9

II) Zdravé životní prostředí Mírová, z.s.
sídlem Mírová 141, 357 35 Mírová

III) Sedlecký kaolin a.s.
sídlem Božičany 167, 362 25 Božičany
zastoupená advokátem Mgr. Janem Novotným, LL.M.
sídlem Hybernská 1033/7, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2023, č. j. SBS 14069/2023/ČBÚ-21/1,

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2023, č. j. SBS 14069/2023/ČBÚ-21/1, a usnesení Obvodního báňského úřadu pro území kraje Karlovarského ze dne 2. 2. 2023, č. j. SBS 03740/2023/OBÚ-08, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 3 243 Kč ve lhůtě do třiceti dnů od právní moci rozsudku.
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2023, č. j. SBS 14069/ 2023/ČBÚ-21/1 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil usnesení Obvodního báňského úřadu pro území kraje Karlovarského ze dne 2. 2. 2023, č. j. SBS 03740/2023/OBÚ-08. Tímto prvoinstančním usnesením Obvodní báňský úřad pro území kraje Karlovarského (dále jen „*správní orgán I. stupně*“) rozhodl, že žalobce není účastníkem správního řízení ve věci povolení hornické činnosti – otvírky, přípravy a dobývání podle dokumentace „Plán otvírky, přípravy a dobývání na výhradním ložisku Božičany – Smolnice – východ (B 3116000) v dobývacím prostoru Mírová (6 0353)“.

II.

Žaloba

2. Žalobce byl přesvědčen, že je jednoznačně účastníkem řízení, neboť jsou přímo dotčena jeho práva a právem chráněné zájmy. Jeho vlastnická a jiná práva k pozemkům a nemovitostem v těsné blízkosti povolené hornické činnosti, dobývacího prostoru, jsou rovněž přímo dotčena. Hornická činnost má prokazatelný vliv mj. na zhoršení kvality ovzduší, prašnost, hluk, znemožnění přirozené vegetace, spodní vody, statiku. Tím, že žalobce má vazby na nemovitosti v B., zejména č.p. Xa a č.p. Xb, Xc a Xd, „*prach nezná hranic*“ a „*spodní voda ovlivňuje celé území*“, on i jeho rodina, jakož i spoluobčané budou dýchat horší vzduch, nuceni snášet hlučnost, budou narušeny spodní vody na pozemcích žalobce, statika domů atp., jak se již v minulosti několikrát stalo. Propady půdy, poškození fasád rodinných domů, ztráta vody ve studních v obci Božičany jsou již zdokumentované a reálné a u konkrétních objektů se přímo dotýkají práv žalobce. V těsném sousedství bydliště žalobce se nacházejí čtyři nemovitosti, u nichž se projevil negativní vliv staré důlní činnosti, a těžář se může podílet na škodách na majetku, proto aktuálně povolovaná hornická činnost přímo zasáhne práva a právem chráněné zájmy žalobce.
3. Žalobce měl za to, že rozhodnutí správních orgánů, jakož i řízení, jež předcházelo jejich vydání, jsou nezákonná a nicotná. Řízení jsou stížena závažnými procesními vadami, a to upřením účastenství žalobce.
4. Správní orgán nezohlednil trvalý charakter a zásadní důsledky rozhodnutí pro budoucnost. Rozhodnutí postrádalo příčinnou souvislost. Žalovaný nesprávně uzavřel, že práva žalobce nemohou být rozhodnutím ani potenciálně dotčena. Nepodložená byla tvrzení správního orgánu o vzdálenosti nemovitosti žalobce od hranice dobývacího prostoru, když uvedl, že nemovitost žalobce se nachází v zastavěné části obce v poměrně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

značné vzdálenosti od povolované hornické činnosti a nemá s povolovanou hornickou činností přímou souvislost, aniž by k tomu uváděl jakékoliv další vysvětlení, jak k tomuto závěru dospěl a jakou vzdálenost považuje za „poměrně značnou“, „blízkou“ atp. I laikovi nadto musí být zřejmé, že těžká technika jako rypadla, kolové nakladače, dozery a nákladní automobily působí do okolí.

5. Žalobce s rodinou žije a je vlastníkem nemovitostí v obci X. V bezprostřední blízkosti obytné zóny je v plánu rozšíření již nyní předimenzovaného dolu. Dotčeny hlukem a prachem a zhoršenou kvalitou životního prostředí nebudou jen těsně sousedící parcely, ale i všichni obyvatelé celé obce X, Mírová, Jenišov, města Karlovy Vary, obce Hory, Jimlíkov, Chodov. Neuváděla se žádná zdravotní rizika, ani hluk, ani poléťavý prach. Žalobce byl vyloučením z účastenství poškozen na celé řadě svých ústavně zaručených práv.
6. Sousedství s dobývacím prostorem zakládá jeho účastenství v řízení bez ohledu na vzdálenost. Nemovitost žalobce a jeho rodiny leží v těsném sousedství dobývacího prostoru. „Poddolování“ může ovlivnit hladinu spodní vody na pozemku žalobce, stabilitu půdy, zahradní ekosystém apod. Dále jsou přímo dotčena práva žalobce a jeho rodiny na ochranu života a zdraví tím, že důlní činnost ovlivní stav ovzduší, zvýší se prašnost (ať již v důsledku těžby samotné, či přepravou vytěžených materiálů těžkými nákladními auty), zvýší se hlučnost, což bude mít negativní vliv na jejich plíce, dýchání a další tělesné pochody. Stejně tak je přímo dotčeno právo žalobce a jeho rodiny na zdravé životní prostředí, právní jistotu, rovnost v řízení, věcnou správnost rozhodnutí orgánu veřejné moci a další.
7. Po obsáhlém shrnutí judikатурních závěrů stran účastenství v řízení, kdy žalobce také mj. tvrdil, že je na něj možné pohlížet jako na dotčenou veřejnost ve smyslu směrnice EIA, a svědčí mu tedy plnoprávné účastenství v navazujícím řízení, shrnul, že mu bylo s odkazem na § 18 a § 18a zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hornické činnosti“) upřeno účastenství v řízení o povolení hornické činnosti.
8. Závěr o tom, že plánovanou hornickou činností nemohou být dotčena práva a právem chráněné zájmy žalobce, a to z důvodu, že nemovitost žalobce se nenachází v těsné blízkosti dobývacího prostoru, byl dle žalobce nesprávný a neodůvodněný a neměl podklad a oporu v provedeném řízení. Těžba se nemovitosti žalobce nepochybně dotýká. Nikde není určeno, že např. stometrová hranice od dobývacího prostoru je hranicí, za níž končí ochrana osob, tedy za níž již práva či právem chráněné zájmy dotčeny být nemohou, a tedy jim nebude poskytnuta ochrana. Ze všech shora uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud napadené i prvoinstanční rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení, eventuálně je změnil a rozhodl o tom, že žalobce je účastníkem řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Žalovaný považoval podanou žalobu za nedůvodnou. Trval na tom, že žalobce v žádném ze svých podání učiněných v průběhu správního řízení a ani v odvolání neuvedl takové skutečnosti, které by odůvodňovaly jeho účastenství v předmětném správním řízení a ze kterých by bylo možné dovodit dotčenost jeho práv, právem chráněných zájmů či povinností.
10. Řízení v uvedené věci je navazujícím řízením na posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. Posouzení vlivů na životní prostředí k provedení záměru

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

„Rozšíření DP Mírová, dobývání výhradního ložiska kaolinů Božičany – Smolnice – východ“ bylo ukončeno souhlasným stanoviskem Ministerstva životního prostředí ze dne 17. 10. 2014, které bylo potvrzeno souhlasným závazným stanoviskem ze dne 25. 2. 2016. Souhlasným závazným stanoviskem byly stanoveny podmínky pro navazující správní řízení. Hornická činnost má být povolena osobě zúčastněné na řízení III) pro dobývání výhradního ložiska kaolinů Božičany – Smolnice – východ.

11. Hornickou činností budou zasaženy především pozemkové a stavební parcely nebo části pozemkových a stavebních parcel ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení III). V těsné blízkosti hranice povolované hornické činnosti se dále nalézají dvě parcely ve vlastnictví obce X. Dobývání ložiska bude prováděno za pomoci rypadel, kolových nakladačů, dozerů a nákladních automobilů. Sanace a rekultivace vydobytého prostoru bude zajištěna dle schváleného plánu sanace a rekultivace z března 2020.
12. Žalobce ve svých podáních doručených v rámci správního řízení správnímu orgánu I. stupně uvedl připomínky a námitky, které nijak nesouvisejí s dotčeností jeho práv, a některé jeho připomínky se ani netýkají povolované hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová (připomínky k průběhu řízení o posouzení záměru dle zákona č. 100/2001 Sb., k účastenství dotčených obcí v předmětném správním řízení, ke stavu zásob na ložisku, k sanaci a rekultivaci území, k vytváření finančních rezerv, k nakládání s důlními vodami a k těžbě hnědého uhlí v lomu Osmosa – jih). S těmito připomínkami se musí vypořádat správní orgán I. stupně v souladu s § 9c odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb. v odůvodnění meritorního rozhodnutí o povolení hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová.
13. Žalobce dále ve svých podáních argumentoval tím, že „zastřešuje“ zájmy občanů obce, což je ve vztahu k posouzení jeho účastenství irelevantní, protože nepředložil správnímu orgánu žádný doklad, který by tuto skutečnost prokazoval. Žalobce ve svých podáních k prokázání své dotčenosti pouze podal výklad zákona č. 100/2001 Sb. ve vztahu k dotčené veřejnosti, aniž uvedl jedinou konkrétní skutečnost, v čem tuto svoji dotčenost povolovanou hornickou činností spatřuje. Pouze ve zcela obecné rovině prohlásil, že postupem správního orgánu je přímo dotčen na svých ústavně zaručených právech a svobodách. Žalobce nikde ve svých podáních neuvedl, že je zvoleným či jiným zástupcem obce, ale vystupoval pouze jako samostatná fyzická osoba (občan obce), proto správní orgán I. stupně i žalovaný této jeho argumentaci nepřisvědčili, neboť tato práva a povinnosti žalobci v řízení o povolení hornické činnosti nenáleží. Případná hornická činnost nezasáhne do práv a právem chráněných zájmů a ani do právní sféry žalobce (nedojde k dotčení vlastnických práv žalobce a záměr z hlediska ochrany životního prostředí a zdraví žalobce a obyvatel obce byl posouzen a vyhodnocen v procesu posuzování vlivu na životní prostředí).
14. Případným povolením hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová nejsou přímo dotčeny žádné nemovité věci (pozemky či stavby) ve vlastnictví žalobce. Žalobce sice vlastní v obci Božičany objekt č.p. 35, ale tato stavba se nachází v zastavěné části obce v poměrně značné vzdálenosti od povolované hornické činnosti a nemá s povolovanou hornickou činností žádnou přímou souvislost. Dle názoru správních orgánů nemůže být žalobce případným rozhodnutím o povolení hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová přímo ve svých právech a povinnostech dotčen (nejdou dotčeny žádné nemovité/movité věci v jeho vlastnictví, místo trvalého pobytu není v hranicích navržené hornické činnosti a ani v jejich blízkosti). Účastenství nebylo žalobci přiznáno především

s ohledem na extenzivní posouzení záměru na životní prostředí. Závazná stanoviska ze 17. 10. 2014 a 25. 2. 2016 obsahovala takové podmínky k povolované hornické činnosti, které zabezpečí eliminaci nežádoucích následků a vlivů povolované hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová, jako jsou např. prach, hluk, hydrologické poměry apod. Rovněž ze stanoviska EIA vyplývá, že obce Božičany i Mírová s posuzovaným záměrem souhlasily.

15. Ani další námitky žalobce nesouvisely s povolovanou hornickou činností v dobývacím prostoru Mírová. V okolí obce Božičany se nacházejí další dobývací prostory, ve kterých je hornická činnost povolena. Jedná se především o dobývací prostor Božičany (tzv. lom Osmosa – jih), ve kterém je realizována těžba kaolinu a který se nachází na rozdíl od dobývacího prostoru Mírová v těsném sousedství obce Božičany. Žalobcem uvedené skutečnosti (propady půdy, poškození a statika staveb či vodní poměry) mohou mít různé příčiny, přičemž žádná z nich není způsobena povolovanou hornickou činností v dobývacím prostoru Mírová. Jednou z těchto příčin je zřejmě vliv podzemních děl, která v dané oblasti vznikla hlubinnou těžbou hnědého uhlí od 18. století do 50. let minulého století.
16. Při posuzování vodních poměrů v dané oblasti je rovněž nutné vzít v úvahu, že k vypouštění vod z oblasti Božičan docházelo již při těžební činnosti prováděné důlními díly v minulých stoletích a při otevření povrchového dolu v padesátých letech minulého století. K současné hornické činnosti v lomu Osmosa – jih, která zahrnuje i plochu změněného dobývacího prostoru Božičany, jež byla povolena pravomocným rozhodnutím správního orgánu I. stupně dne 6. 12. 2019, bylo Ministerstvem životního prostředí provedeno zjišťovací řízení k záměru „Rozšíření DP Božičany a dotěžení východní části ložiska kaolinu a bentonitu Božičany – Osmosa – jih“. Dle závěru zjišťovacího řízení ze dne 19. 10. 2015 nemá dotěžení ložiska v lomu Osmosa – jih významný vliv na životní prostředí. V posouzeném záměru bylo navrženo ve východním okraji dobývacího prostoru Božičany (tj. u obce Božičany) provést hydrologický vrt v hloubce 15 až 20 metrů. Druhý monitorovací hydrologický vrt má být, dle podmínek stanovených v závazném stanovisku Ministerstva životního prostředí k záměru na změnu dobývacího prostoru Mírová, proveden u severovýchodní hranice rozšířeného dobývacího prostoru Mírová.
17. Žalovaný se na základě výše uvedených skutečností domníval, že námitky uváděné žalobcem v jeho žalobě neprokazují dotčení jeho práv a právem chráněných zájmů, a tudíž mu nespovídá účastenství v řízení o povolení hornické činnosti dle dokumentace „Plán otírky, přípravy a dobývání na výhradním ložisku Božičany – Smolnice – východ (B 3116000) v dobývacím prostoru Mírová (6 0353)“.

IV.

Vyjádření osoby zúčastněné na řízení III)

18. Osoba zúčastněná na řízení se plně ztotožnila s právním hodnocením uvedeným v napadeném rozhodnutí, resp. v prvoinstančním usnesení. Správní orgány logicky a koherentně vysvětlily, proč nejsou v případě žalobce objektivně naplněny žádné skutečnosti, jimiž by bylo možné odůvodnit účastenství žalobce v řízení.
19. Žádné ze skutečností, které žalobce uváděl v žalobě, nebyly relevantní pro rozhodnutí o účastenství žalobce. Hornickou činností budou zasaženy především pozemkové a stavební parcely nebo jejich části ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení. V těsné

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

blízkosti hranice povolované hornické činnosti se dále nacházejí dvě parcely ve vlastnictví obce Božičany. Případným povolením hornické činnosti v dobývacím prostoru Mírová nejsou dotčeny žádné nemovité věci ve vlastnictví žalobce. Žalobce vlastní v obci X objekt č.p. Xb, tato stavba se nachází v zastavěné části obce v poměrně značné vzdálenosti od povolované hornické činnosti a nemá s povolovanou hornickou činností žádnou přímou souvislost. Žalobce nemůže být dotčenou osobou ani z hlediska vlivu záměru na životní prostředí.

20. Osoba zúčastněná na řízení považovala za nutné zmínit, že odepřením účastenství nebylo zasaženo do práv žalobce, neboť ten měl v řízení postavení jiné osoby (veřejnosti) a vypořádání jeho připomínek uplatněných k řízení v písemných podáních musí správní orgán dle § 9c odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí uvést v odůvodnění rozhodnutí o povolení hornické činnosti. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela správně uzavřel, že žádné ze skutečností uváděných žalobcem nesvědčí ve prospěch jeho účastenství v řízení. Z hlediska osoby zúčastněné na řízení byla žalobou napadená rozhodnutí správních orgánů právně bezvadná a zcela přiléhavá.
21. Žalobce v žalobě sice obsáhle citoval ustanovení o účastenství z řady právních předpisů a dále argumentoval zásahem do svých ústavně garantovaných práv, nicméně v rovině individuálního (konkrétního) zásahu do těchto svých práv pouze uvedl, že na okolních nemovitostech došlo k „poškození (trhlině) na fasádě domu“ a že se jeho pozemek „částečně sesunul“. Žalobce dále předložil posudek, ze kterého mělo vyplývat, že k tvrzeným jevům došlo v důsledku historické hornické činnosti, aniž by byla naznačena souvislost s Plánem otírky, přípravy a dobývání na výhradním ložisku Božičany – Smolnice – východ (B 3116000) v dobývacím prostoru Mírová (6 0353). Žalovaný se plně ztotožnil s hodnocením žalovaného uvedeným ve vyjádření k žalobě (viz bod 15 výše).
22. Tvrzený veřejný zájem spočívající v ochraně životního prostředí a veřejného zdraví obyvatel obce Božičany, na který poukazoval žalobce, považovala osoba zúčastněná na řízení za zcela nekonkrétní, a tudíž nezpůsobitelný převážit zájem spočívající v dobývání nerostných surovin v předmětném dobývacím prostoru. Námitky žalobce představovaly ve skutečnosti toliko nevoli žalobce k uskutečňování dobývání nerostných surovin v předmětném katastrálním území. K tomuto způsobu prosazování vlastního zájmu vydávaného za zájem veřejný se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018-61: „*Nikdo však nemá právo prosazení veřejného zájmu, například vybudování trvalého úložiště, zabránit jen proto, že jeho případné negativní dopady nechce ve své blízkosti (not in my backyard).*“ V uvedeném rozsudku se tak Nejvyšší správní soud jednoznačně vymezil vůči tzv. konceptu NIMBY.
23. Osoba zúčastněná na řízení uzavřela, že žalobcem byly tvrzeny naprosto obecné skutečnosti (vydávané za veřejný zájem). Především však byla shora uvedená tvrzení činěna žalobcem mimo příslušné fórum, neboť otázky dopadů na životní prostředí již byly závazně vyřešeny, a to souhlasným stanoviskem Ministerstva životního prostředí ze dne 17. 10. 2014, které bylo potvrzeno dne 25. 2. 2016. Na základě výše uvedených skutečností se osoba zúčastněná na řízení plně ztotožnila s názory žalovaného, tedy že v projednávaném případě nejsou dány žádné skutečnosti, jimiž by bylo možné odůvodnit účastenství žalobce na nadepsaném řízení. Osoba zúčastněná na řízení navrhla zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

V.

Posouzení věci soudem

24. V souladu s § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě. Zároveň zkoumal, zda nejsou dány vady, ke kterým by musel přihlížet z úřední povinnosti.
25. Protože soud shledal, že napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení trpí zásadními vadami, rozhodl o podané žalobě bez nařízení jednání, přestože žalobce měl o ústní projednání věci zájem (§ 76 odst. 1 s. ř. s.).

VI.

Rozhodnutí soudu

26. **Soud shledal žalobu důvodnou.**
27. Účastenství v řízení o povolení hornické činnosti náleží podle § 18 odst. 1 zákona o hornické činnosti *žadatel, právnickým a fyzickým osobám, jejichž práva a právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být povolením dotčeny, a obci, v jejímž územním obvodu má být hornická činnost vykonávána.*
28. Mezi stranami panoval spor o to, zda je žalobce osobou, jejíž práva a právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být povolením hornické činnosti dotčeny. Jak vykládat předmětné dotčení práv, zájmů či povinností, vyčerpávajícím způsobem vyložil již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 2. 2010, č. j. 5 As 36/2009-123. Za stěžejní pro nyní souzenou věc soud považuje následující pasáže rozsudku kasačního soudu:

Stěžovatelce může svědčit účastenství v řízení z důvodu dotčení práv, pokud uvede konkrétní důvody, svědčící o tom, že její práva a právem chráněné zájmy mohou být rozhodnutím Obvodního báňského úřadu v Trutnově, kterým byla povolena hornická činnost - otvírka, příprava a dobývání v DP Hněvětice, dotčena. [...]

Jestliže někdo tvrdí, že s ním má být v řízení jednáno jako s účastníkem řízení, musí především specifikovat své právo potencionálně zasažené rozhodnutím a chráněné právními předpisy a své tvrzení opřít o konkrétní skutkové důvody. [...]

[P]odle názoru Nejvyššího správního soudu je to právě vzdálenost, která určuje, zda bude stěžovatelka vlivy lomu - hlučností, prašností či vibracemi - zasažena a v jaké míře. Provoz lomu je ze své podstaty činností, která zasahuje své okolí svými externalitami (hlučnost, emise,...). Je totiž zřejmé, že důsledky povolené činnosti nejsou omezeny jen na stanovený dobývací prostor, řada důsledků povolované činnosti dobývací prostor (tak i bezpečnostní okruh) přesahuje. Otázka, zda externality provozu lomu lze považovat za dotčení stěžovatele na jeho vlastnickém právu, musí být vyřešena správním orgánem v rámci interpretace a aplikace neurčitěho pojmu „dotčení na vlastnickém právu“. Dotčením tu lze nepochybně rozumět především dotčení hlukem, prachem, vibracemi, apod., tj. různé imise (ustanovení § 127 odst. 1 obč. zák.). [...]

Nepřiznání účastenství osobě v řízení předpokládá, že se jednak správní orgán bude zabývat každým dílčím důvodem, o který dotyčná osoba domáhající se účastenství své tvrzení opírá, jednak že kvalifikovaným způsobem vyvrátí opodstatněnost každého důvodu, a tím správnost celého tvrzení. Z jeho rozhodnutí tedy musí být zjevné, o co se tento závěr opírá a zda byl

shromážděn dostatek podkladů pro učinění úsudku v této věci. Správní orgán nemůže svůj závěr o nedotčení práv založit jen na spekulacích a domněnkách; s ohledem na váhu argumentů stěžovatele je nezbytné, aby správní orgán zvážil, zda je lze v úplnosti a bez rozumných pochyb vyvrátit. K tomu, aby právnická či fyzická osoba měla postavení účastníka správního řízení, je dostačující pouhý předpoklad existence dotčení jejích práv, právem chráněných zájmů nebo povinností, které mohou být povolením dotčeny. Protože postačuje pouhá možnost dotčení práv, je nutné jako s účastníkem řízení jednat s každým, u něhož nebude možné nade vší pochybnost jednoznačně vyloučit, že jeho vlastnická nebo jiná práva nemohou být za žádných okolností povolením dotčena. [...]

Důkazní břemeno stran tvrzeného účastenství tíží správní orgán, přitom vždy je třeba volit takové prostředky a takový postup, který by vyloučil omezení jednotlivce v některém konkrétním subjektivním procesním právu, např. v nemožnosti provést zamýšlený procesní úkon (který by byl realizovatelný jen v rámci řízení in meritum), čímž by mohl být v důsledku takového znevýhodnění oproti jinému účastníku řízení zkrácen na svých hmotných právech.

29. Ze správního spisu soud zjistil, že v podáních datovaných 10. 8. 2022 a 6. 1. 2023 žalobce uplatnil řadu připomínek k záměru (plánu otvírky, přípravy a dobývání) a sám sebe označil za účastníka řízení, aniž tuto skutečnost jakkoli zdůvodnil. Správní orgán I. stupně následně prvoinstančním usnesením rozhodl, že žalobce není účastníkem řízení.
30. V podaném odvolání žalobce trval na tom, že je účastníkem řízení. Na rozdíl od žalovaného soud v odvolání identifikoval vícero individuálních, byť poměrně obecných, tvrzení, na podkladě kterých se žalobce svého účastenství domáhal, aniž by je žalovaný přezkoumatelným způsobem vypořádal.
31. Žalobce namítal, že je přímo dotčen na svém právu na ochranu životního prostředí, života, zdraví a majetku (čtvrtý a osmý odstavec na str. 2). Na území vlastní majetek a bydlí v zastavěné části obce (šestý odstavec na str. 2). Dále měl žalobce za to, že je přímo dotčenou osobou, neboť mu svědčí subjektivní právo – právo vlastnické (závěr druhého odstavce na str. 3). Tvrdil dotčení vlastnických i jiných práv k pozemkům a vliv hornické činnosti na zhoršení kvality ovzduší, prašnost, hluk, znemožnění přirozené vegetace, spodní vody, statiku – tím, že žalobce žije v bezprostřední blízkosti dolu, bude dýchat horší vzduch, nucen snášet hlučnost, mohou být narušeny spodní vody na jeho pozemcích a statika domů (pátý odstavec na str. 5). Konečně zmínil právo na zdraví osob bezprostředně sousedících z titulu vlastnictví obytných domů a pozemků ve vzdálenosti několika desítek metrů od dobývacího prostoru a dotčení hlukem, polétavým prachem a zhoršenou kvalitou životního prostředí (str. 6).
32. S žalovaným lze souhlasit v tom, že si lze představit i konkrétnější tvrzení, než která žalobce v odvolacím řízení uplatnil. Zároveň však soud nemohl přehlédnout, že žalobce stojí jako laik proti profesionálnímu orgánu báňské správy. Není možné přistoupit na to, aby se správní orgán bez jakékoli opory v dokazování a pomocí zcela neurčitých výrazů s (potenciálním) účastníkem dohadoval o tom, zda je jeho nemovitost a bydliště „v poměrně značné vzdálenosti“ a není „v blízkosti“ hranic navržené hornické činnosti, aniž tuto vzdálenost řádně zjistil a zároveň jasně odůvodnil, co uvedená vzdálenost znamená z hlediska ovlivnění žalobcem namítanými imisemi (potenciál zhoršení ovzduší, vzniku hluku, rozptýlení prachu atd.). Správní orgány rovněž ponechaly zcela bez odezvy obavy žalobce z narušení statiky jeho domu, přestože si žalovaný dle vyjádření k žalobě byl vědom, že se v širším okolí mj. nacházejí stará důlní díla, a vzhledem k jeho odbornosti by

to od něj soud i očekával. Nezodpovězena zůstala i otázka možného ovlivnění podzemních vod.

33. Že bylo vydáno souhlasné závazné stanovisko Ministerstva životního prostředí, také ještě neznamená, že záměr nebude mít žádný vliv na své okolí. To lze dovodit i z toho, že povinnou náležitostí stanoviska EIA jsou „*podmínky pro fázi přípravy záměru, realizace (výstavby) záměru, provozu záměru, popřípadě podmínky pro fázi ukončení provozu záměru za účelem prevence, vyloučení, snížení, popřípadě kompenzace negativních vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví*“ (bod I.8 přílohy č. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí). Pokud žalovaný chtěl závaznými stanovisky argumentovat, musel by tak učinit s odkazy na konkrétní pasáže, kterými by eventuálně mohl prokázat, že dotčení žalobce na jeho právech, právem chráněných zájmech a povinnostech nade vší pochybnost nehrozí. Nic z toho se nestalo. Nadto soud podotýká, že připustí-li báňská správa účast fyzické osoby na řízení o povolení hornické činnosti, ještě to neznamená, že daná osoba musí se svými námitkami uspět. Otázka přípustné míry dotčení se řeší v meritorním rozhodnutí – k tomu shodně recentní rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 8. 2023, č. j. 55 A 11/2022-144, bod 20.
34. Ze shora uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], neboť žalovaný se v něm nevypořádal s odvolacími námitkami uplatněnými žalobcem. Vedle toho má soud za to, že řízení bylo v obou stupních zatíženo vadou nedostatečně zjištěného skutkového stavu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., protože tento nemá oporu ve spisovém materiálu – ve vztahu k účastenství žalobce správní orgány neshromáždily žádné důkazní prostředky, a pokud jimi měly být listiny z dosavadního obsahu spisu, neozřejmily, o které se mělo jednat.
35. Jelikož vady řízení stíhají vyjma napadeného rozhodnutí i prvoinstanční usnesení, rozhodl soud o zrušení obou těchto správních aktů, a dále vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). V něm budou správní orgány vázány právním názorem vysloveným zdejším soudem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VII.

Náklady řízení

36. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má právo na náhradu nákladů řízení žalobce, který měl ve věci plný úspěch. Žalobce uplatnil právo na náhradu nákladů řízení spočívajících v zaplaceném soudním poplatku a nákladech na administrativu (poštovné, tisk, papír) v paušální výši.
37. Ohledně náhrady hotových výdajů nemohl soud na požadavek žalobce přistoupit v plném rozsahu. Žalobce se patrně domáhal náhrady ve smyslu § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), nicméně toto ustanovení nelze ve věcech správního soudnictví použít, jak vysvětlil již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, publ. pod č. 3344/2016 Sb. NSS: „*Nejvyšší správní soud nejprve zvažoval, zda na danou situaci dopadá čerstvě novelizovaný § 151 odst. 3 o. s. ř., který stanoví: "Účastníku, který nebyl v řízení zastoupen zástupcem podle § 137 odst. 2 a který nedoložil výši hotových výdajů svých nebo svého jiného zástupce, přízná soud náhradu v paušální výši určené zvláštním právním předpisem. Paušální náhrada zahrnuje hotové výdaje účastníka a jeho zástupce; nezahrnuje však náhradu soudního poplatku."* Nejvyšší správní soud ale dospěl k závěru, že použití tohoto ustanovení je vyloučeno, neboť podle § 64 s. ř. s. se má první a třetí část občanského soudního řádu aplikovat na řízení před správními soudy

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

pouze tehdy, nestanoví-li sám soudní řád správní jinak. Úprava nákladů řízení v § 57 až § 61 s. ř. s. je přitom komplexní a obsahuje též vlastní úpravu toho, co je nutno rozumět náklady řízení, stejně jako pravidla pro rozhodování o nich, byť jde v řadě ohledů o úpravu duplicitní, resp. obdobnou jako v občanském soudním řádu. Dále Nejvyšší správní soud řešil otázku, zda není potřeba příslušná ustanovení soudního řádu správního interpretovat v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, č. 275/2014 Sb., týkajícím se rovnosti účastníků civilního řízení a práva nezastoupeného účastníka řízení na paušální náhradu hotových výdajů. Shledal ale, že tomu tak není. Ústavní soud v citovaném nálezu prováděl interpretaci § 137 o. s. ř. v tehdy účinném znění, nikoliv interpretaci soudního řádu správního. Řada argumentů nadnesených Ústavním soudem není pro oblast správního soudnictví využitelná. [...] Ústavní soud sám vnímal svůj nálezy jako překlenovací. Nejvyšší správní soud vzal proto dále v úvahu fakt, že po vydání citovaného nálezu Ústavního soudu nabyla účinnosti novela občanského soudního řádu (zákon č. 139/2015 Sb.), která daný problém vyřešila pro oblast obecného soudnictví (viz výše citované novelizované znění § 151 odst. 3 o. s. ř.). Ačkoliv si zákonodárce musel být vědom toho, že soudní řád správní obsahuje svébytnou úpravu nákladů řízení, k jeho novelizaci v tomto směru nepřistoupil. Tím se jen potvrzuje úvaha, že důvody, pro které Ústavní soud využil v občanském soudním řízení ústavně konformní výklad pomocí analogie, nejsou plně přenositelné na řízení podle soudního řádu správního. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že za současného stavu právní úpravy nemůže přiznat procesně nezastoupenému návrhovateli (potažmo v jiných případech žalobci) náhradu nákladů řízení stanovené paušální částkou podle advokátního tarifu, nýbrž musí i nadále vycházet z nákladů, jejichž vynaložení návrhovatel (potažmo žalobce) soudu prokáže.“ (body 19–21).

38. V rámci hotových výdajů tak soud přiznal žalobci právo na náhradu poštovného, neboť jeho výši mohl ověřit z obálek, jež jsou součástí spisu. Hotové výdaje žalobce tudíž činily 82 Kč (žaloba), 82 Kč (vyjádření k výzvě soudu) a 79 Kč (vyčíslení nákladů řízení). Po přičtení zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč tudíž soud uložil žalovanému povinnost nahradit žalobci náklady řízení ve výši **3 243 Kč**. K tomu soud žalovanému určil lhůtu, kterou považoval za přiměřenou administrativním možnostem žalovaného.
39. Osobám zúčastněným na řízení soud neuložil žádnou povinnost, v souvislosti s níž by jim mohly vzniknout náklady, ani neshledal existenci důvodů zvláštního zřetele hodných, které by odůvodňovaly přiznání náhrady nákladů, a proto rozhodl o tom, že žádná z osob zúčastněných na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 20. března 2024

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.